

Kwartaalblad van de Beroepsgroep VPW, onderdeel van CNV Kerk & Ideëel

Postadres: Postbus 2510, 3500 GM Utrecht | Bezoekadres: Tiberdreef 4, 3561 GG Utrecht

T 06 48 15 12 89 | E j.franken@cnv.nl | I www.vpwinfo.nl

Corona: een overval

Nieuwe wegen zoeken

Collega appt dat hij in Kevelaer is en voor verschillende intenties kaarsen gaat opsteken bij Maria. Spontaan app ik terug: “Wil je dan ook voor ons en onze parochies een kaars opsteken voor een goed en zinvol pastoraal jaar? Denk dat we hulp van boven nodig hebben.”

Ik heb even een dip; ben klaar met dat virus dat ook ons werken in de parochie op z'n kop zet. Iedere dag doemen nieuwe vragen en kwesties op waar we niet één-twee-drie een antwoord op hebben. Het nieuwe pastoraal seizoen start, maar ons vertrouwde aanbod is niet meer zomaar uit te voeren. Het moet anders, maar h^óe dat weten we vaak nog niet.

Uit ervaring weet ik dat naast hulp van boven ook collegiaal overleg kan helpen om nieuwe wegen te vinden. Tijdens een brainstorm in je team of een benen-op-tafel-gesprek met een collega kun je nieuwe ideeën opdoen. Ook de contacten met collega's die jouw parochie of situatie niet zo goed kennen, kunnen je echt verder helpen. Zij stellen de vragen die iemand uit je eigen team niet meer stelt. Dat kan je helpen om je eigen praktijk met nieuwe ogen te bezien.

Nu is er in deze coronatijd weinig gelegenheid collega's buiten je eigen team te ontmoeten. Veel bijeenkomsten zijn afgelast. Ook ons VPW-bestuur besloot dit voorjaar het zekere voor het onzekere te nemen; de landelijke bijeenkomst wordt uitgesteld. Toch is er juist in deze tijd – als zoveel vragen op ons af komen – behoefte aan onderling contact, gesprek en uitwisseling.

Daarom hebben we het initiatief genomen om in de maand oktober een drietal webinars te organiseren over pastoraat in tijden van corona. We ontmoeten elkaar online en kunnen in gesprek gaan over liturgie, diaconie en persoonlijk pastoraat in deze uitzonderlijke tijden. Online bijeenkomsten kunnen live ontmoetingen niet vervangen, maar we willen op deze wijze toch bijdragen aan collegiale uitwisseling en inspiratie. Hopelijk helpen we elkaar zo om nieuwe wegen in een nog onbekend land te vinden.

Tegen de tijd dat je dit nummer van ons blad in handen hebt, weten we meer. Is dit een aanbod dat jullie past? Laat het ons weten! Ook als je andere suggesties of ideeën voor onderlinge uitwisseling in deze tijd hebt, horen we het graag.

Marianne van Tricht

Voorzitter beroepsgroep VPW

‘Denk dat we hulp
van boven nodig
hebben’

INHOUD

Vlak na afloop van de eerste golf van de coronacrisis heeft de redactie van VPWinfo vier pastorale beroepskrachten gevraagd om terug te blikken op het voorjaar. Wat zijn ze tegengekomen toen het openbare leven ineens stil viel? Welke oplossingen zijn bedacht? Hoe kijken zij erop terug? Dat leverde vier uiteenlopende praktijkartikelen op.

Nelleke ten Wolde en haar team hebben ervoor gekozen om van het begin af aan samen op te trekken en een plan de campagne uit te voeren. Ook Koos Tolboom richtte zich met het pastorale team op het zo goed mogelijk communiceren. Ze benutten elkaars talenten, maar kwamen ook op onderlinge verschillen. Josephine van Pampus bouwde haar contact binnen de oecumene uit in een bijzonder actie. De tijd van René Lamers ging op aan regelwerk en coördinatie. Het lukte hem niet om de innerlijke rang “we moeten toch iets doen!” in een concrete actie om te zetten. In het reflectieartikel plaatst Jos Moons dit historisch moment in een bredere context van ecclesiologie, waarbij hij tot relativerende én verrassende conclusies komt.

Dit nummer laat zien dat het niet mogelijk is om voor de tijd uit te schrijven. Het coronaverhaal gaat gewoon door en blijft ons leven bepalen voorlopig. Dat is de reden dat ook het vierde nummer het thema ‘parochie en corona’ opnieuw op de agenda komt.

DE PRAKTIJK

- 4 **Het team in de nieuwe werkelijkheid**
Nelleke ten Wolde-Hijwegen
- 7 **Parochiepastoraat middenin een crisis**
Koos Tolboom
- 9 **Verbinden op andere manieren**
Josephine van Pampus
- 12 **Tijd om de tempel te reinigen?**
René Lamers

DE REFLECTIE

- 14 **Herderen terwijl corona heerst**
Jos Moons
- 20 **Uitslag enquête over VPWinfo.nl**
Voldoet ons ledenblad nog aan zijn doelstellingen of moet er gezocht worden naar nieuwe mogelijkheden voor een goede inhoudelijke en beroepsgerichte communicatie met onze leden?

DE RUBRIEKEN

- 11 **Nieuws uit de VPW-en**
Jan Franken
- 17 **Gelezen**
Mediapriester
Avonturen in de wereld van film, games en nieuwe media
Peter Derks

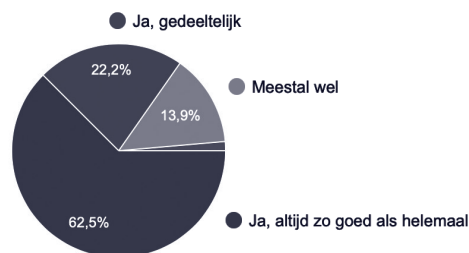

- 18 **Begeesterd**
Heilig vuur
Bertijn Prins
- 24 **Column**
Hoogstraten!
Rob Lijesen

72 antwoorden

1 – Leest u VPW-info?

72 antwoorden

Het team in de nieuwe werkelijkheid

Het pastorale team van de Z. Titus Brandsmaparochie met haar 4 locaties Bolsward, Makkum, Witmarsum en Workum bestaat uit 3 personen: een pastoor, die half-time beschikbaar is voor de parochie, een diaconaal bouwwerker (0,6 fte) en een fulltime pastoraal werkster voor het basispastoraat, Nelleke ten Wolde.

De persconferentie van donderdag 12 maart 19:00 uur is het moment, waarop corona echt consequenties krijgt voor de pastorale praktijk. De mail van de bisschoppenconferentie is er die vrijdagmorgen even over negen uur: alle weekendvieringen worden afgelast.

Eerste acties De eerste beslissingen gaan over de invulling van de zondagsviering – het is tenslotte al vrijdag. 's Zondags zullen we met het hele team plaatsvervangend vieren, met z'n drietjes op veilige afstand in de basiliek van Bolsward. De kerkgebouwen gaan zoveel mogelijk open voor gebed. Teamleden zijn bij de openstellingen zoveel mogelijk beschikbaar voor gesprek. We zorgen dat het nieuws op alle locaties aangeplakt wordt en vermelden de maatregelen op de website. Daarna ga ik op een holletje naar een ernstig zieke, want ik weet niet of ik maandag nog binnen mag in het verpleeghuis. Bijna alle groepsbijeenkomsten worden in de loop van zondagavond 15 maart geannuleerd, en ook moeten onze diaconale projecten sluiten: twee Deelwinkels, een kledingbank en een kledingbus. We zien geen kans om de mensen, die daar op ons rekenen nog te ontmoeten en te helpen. Dat doet nog het meeste pijn.

Een nieuwe werkelijkheid Woensdag 18 maart zetten we met z'n drieën het pastoraat in coronatijd in de steigers. Allereerst een manier van doen voor uitvaarten, want die kunnen we vandaag nog nodig hebben. Van

de voorbereiding tot en met de koffietafel proberen we de nieuwe werkelijkheid te doordenken en de verstandige dingen te doen. We rekenen uit wat ons mogelijk te wachten staat. We maken een boekje voor een korte gebedsdienst bij de uitvaart en afspraken over de logistiek van de vieringen en de inzet van onze vrijwilligers: koster, musici, enz. Onze persoonlijke risico's zijn het grootst bij de voorbereiding, zo schatten we in. Die gaan we zoveel mogelijk telefonisch of met beeldbellen doen.

Vervolgens is de vraag, hoe we onze parochianen zo goed mogelijk kunnen bijstaan in deze tijd, het kerkelijk leven vorm kunnen geven en iets van verbondenheid in de geloofsgemeenschap, bij sociale isolatie. Ook hier beginnen we met de zondag. Hoewel met name de priester-collega aanzienlijke digitale bekwaamheden bezit, zien we het niet zitten om online te gaan vieren. We hebben geen ervaring en geen apparatuur. We besluiten om de zondagse eucharistievieringen op televisie aan te bevelen. Zelf bieden we materiaal aan om samen thuis de zondag te vieren: een lectio divina-achtige benadering van de Evangelielezing van

Nelleke ten Wolde-Hijwegen

pastoraal werkster van de Z. Titus Brandsmaparochie (Bolsward, Makkum, Witmarsum en Workum)

DE PRAKTIJK

de zondag (uit het Lectionarium voor kinderen) met speelse verwerkingen voor jong en oud en ruime mogelijkheden om de diepte in te gaan. De voorbede uit *Thuis de zondag vieren* bidden we als team in de kerk ook. We gaan geen preken versturen, maar we schrijven als team onze parochianen iedere week een persoonlijke brief, ter bemoediging en om dichtbij en verbonden te blijven. Zo kunnen we ook het actuele nieuws verspreiden, want soms veranderen de dingen met de dag. We besluiten dat de diaconaal opbouwwerker het telefonisch aanspreekpunt wordt voor alle vragen. Een keuze die misschien niet voor de hand ligt, maar we zien aankomen dat met name de grote groep kwetsbare mensen die hem al goed kennen in de knoei zal komen; voor specifiek pastorale problematiek verwijst hij door naar de pastores. Parochianen van wie we weten of vermoeden dat ze het zwaar zullen hebben met het isolement en de onzekerheid gaan we zelf bellen. Sommige locatieraden nemen het initiatief tot een hulplijn voor boodschappen, waar zeer incidenteel gebruik van wordt gemaakt.

Communicatie Vervolgens is het een hele kunst om dit alles adequaat te communiceren. Ineens kunnen we vrijwel uitsluitend nog online mensen bereiken, terwijl een relatief groot deel van onze parochianen zich niet gemakkelijk beweegt in de digitale wereld. De locatieraden spelen een cruciale rol en worden als eerste zo volledig mogelijk geïnformeerd. Verder communiceren we via de e-mailadressenverzameling van het secretariaat, de website van de parochie en de Facebookpagina's van de parochie en onze diaconale projecten. Maar ook door mededelingen op de ramen en deuren van onze gebouwen, en vooral door iedereen die we zo wèl kunnen bereiken te vragen, de informatie aan zoveel mogelijk mensen door te geven. In de bijna drie maanden die volgen komen bovendien twee parochiebladen uit, die wel bij alle parochianen op de mat komen. Met behulp van inlegvellen geven we zo actueel mogelijk informatie, maar vooral blijft het “kijk op de

website!”. Omdat we als team 's zondags samen vieren, is er min of meer vanzelf wekelijks informeel teamoverleg, dus dat hoeft niet online. Voor de weekbrief is er intensief overleg met behulp van Teams – ook wij werken zoveel mogelijk thuis.

Omdat we bij de kerkopenstellingen merken, dat parochianen behoefte hebben aan de vertrouwde gezichten voegen we filmpjes bij enkele weekbrieven – het team beleeft een steile leercurve in de digitale wereld. Met telefonisch uitvaarten voorbereiden stoppen we snel. Het aantal besmettingen in Friesland blijft zeer laag en we hebben een aantal grote parochieruimtes, zodat er mogelijkheden zijn om fysiek uitvaartgesprekken te

We schrijven als team onze
parochianen iedere week een
persoonlijke brief, ter bemoediging
en om dichtbij en
verbonden te blijven

voeren en toch veilig te blijven werken. Door de telefoontjes en de kerkopenstellingen houden we voeling met hoe parochianen in verschillende levensfasen de lockdown beleven en via de weekbrieven delen we dat. Dat wordt erg op prijs gesteld. De M25-jongeren sturen een bemoedigende groet aan alle 80+-ers van de parochie. Alle vrijwilligers ontvangen een waardierend en bemoedigend kaartje van het pastorale team, met een aan de taak van de werkgroep aangepaste tekst. Begin juni, zodra we weer mogen vieren met kerkgangers zijn we zo ver dat we een livestream aan durven.

> pagina 6

Terugblik Hoe kijk ik terug op deze periode? De eerste lockdownperiode is voor ons als pastoraal team een periode geweest van groei in samenwerking en saamhorigheid. We zijn elkaar tot steun geweest en hebben van onze zeer verschillende kwaliteiten en vaardigheden gebruik gemaakt om zo goed mogelijk verbinding te houden en kerkelijk leven vorm te blijven geven. Ook hebben we naar beste vermogen de beschikbare communicatiemiddelen ingezet. Uit de reacties van parochianen blijkt, dat we daar enigszins in geslaagd zijn.

Geen groot verlies zonder een kleine winst – we zijn alle drie erg opgeknapt van een aantal maanden zonder avondwerk en met veel minder autokilometers, bovendien is de ontwikkeling van online-studiemogelijkheden gunstig als je wat excentrisch woont.

De parochie die we kenden is er niet meer en komt, naar ons inzicht, ook niet meer terug. In 3 maanden lockdown zijn we 10 jaar vooruitgezet in kerkvervreemding. De gevolgen zijn nog niet te overzien.

Op dit moment krabbelt de parochie op, de kerkgang tamelijk langzaam, maar gestaag; het werkgroepenwezen nog nauwelijks, maar de koorgroepen kunnen, aangepast, weer aan de slag en dat is belangrijk. De parochie die we kenden is er niet meer en komt, naar ons inzicht, ook niet meer terug. In 3 maanden lockdown zijn we 10 jaar vooruitgezet in kerkvervreemding, zonder de tijd om aan zij-instroom te werken. De gevolgen zijn nog niet te overzien.

Het komend werkjaar zal in het teken staan van het ontwikkelen van een “blended” parochie: online verder ontwikkelen, met name in catechese en vorming voor volwassenen en op een slimme manier toch veilig gestalte geven aan de fysieke ontmoeting en uitwisseling in diaconie, catechese, liturgie en het omzien naar elkaar. Op hoop van zegen, en in goed vertrouwen daarop.

Oproep Ik eindig met een oproep: in heel de wereld vinden parochies en bisdommen op dit moment het wiel uit om in de nieuwe werkelijkheid kerk te zijn en mensen in het geloof te blijven bevestigen en inspireren. Laten we ook energie steken in collegiale netwerken, zodat we elkaar maximaal behulpzaam kunnen zijn!

Parochiepastoraat middenin een crisis

Wat in de maanden januari en februari een ver-van-mijn-bed-show leek, begon begin maart akelig dichtbij te komen. Koos Tolboom herinnert zich dat hij in die tweede week van maart aan begon te voelen dat onze Nederlandse samenleving op slot zou gaan. Omstreeks die tijd besloot de paus dat de publieke vieringen in het Vaticaan van de Goede Week en Pasen niet door konden gaan. Hij dacht nog: “Maar dan bestaat er een gereede kans dat ook ons al die mooie Goede Week- en Paasvieringen door de neus worden geboord!”

De Nederlandse Bisschoppenconferentie bleek erg slagvaardig in deze crisis. Eerst besloten ze dat de ‘gewone’ vieringen geen doorgang meer konden vinden. De kleine doordeweekse vieringen gingen toen nog wel door. Maar lang duurde dat niet. In no time werden ook die vieringen verboden. De maatregelen volgden elkaar in rap tempo op. Gevoelsmatig was het nauwelijks bij te houden. We hadden en hebben te maken met een heuse gezondheids crisis die alles en iedereen aangaat en die een crisis teweegbrengt op

Koos Tolboom

schreef over zijn werk als pastoor van de parochie Heilige Franciscus van Assisi te Assen, Roden en Zuidlaren. Vanaf 1 september is hij pastoor van de parochie Heilige Clara van Assisi te Drachten, Gorredijk, Oosterwolde en Zorgvlied.

DE PRAKTIJK

velerlei fronten. Vooral die eerste maand heb ik als heel drukkend en benauwend ervaren. Die eerste weken was ik vooral bezig met crisismanagement en telefonisch pastoraat. Daar was ik dan twee dagdelen per dag mee bezig. 's Avonds hing ik uitgeteld voor de televisie en in jaren heb ik niet zo goed geslapen als in die eerste crisismaand.

Crisisberaad In het allereerste begin van de crisis is er heel snel een soort crisisberaad belegd. Toen kwamen we nog fysiek samen, dus zijn die eerste bestuursmaatregelen nog genomen zonder videobelsysteem. Dit crisisberaad was een soort coöperatie van parochiebestuur, pastoresteam en voorzitters van de locatieraden. Misschien wel het belangrijkste wat werd besloten was het instellen van een mailnieuwsbrief. Gelukkig had de parochie door de jaren heen de mailadressen van een groot aantal parochianen weten te verzamelen. Hiervan kon in deze situatie dankbaar gebruik gemaakt worden. Aanvankelijk was de verschijningsfrequentie van deze nieuwsbrief zo één keer in de twee weken, daarna nam de frequentie af. Deze nieuwsbrief werkte uitstekend. Ons parochieblad verschijnt tien keer in het jaar, en dat was te traag voor de situatie die ontstond.

Wat we pastoraal belangrijk vonden, was dat de kerkgebouwen van onze parochie open waren op de zondagochtend. Ook al waren er dan geen kerkdiensten, tijdens de uren van de kerkdiensten waren de kerkdeuren in ieder geval open en ... er was belangstelling. Storm liep het niet, – Gelukkig maar! Dat had tot problemen geleid – maar tientallen mensen maakten er gebruik van, elke zondag weer. Dat de kerkgebouwen > pagina 8

alleen op de zondagochtend open waren, had een ander gunstig effect: mensen ontmoetten elkaar, weliswaar op afstand, maar toch bleef er iets van fysieke ontmoeting mogelijk in een tijd dat de meeste mensen aan huis gekluisterd zaten. De geloofsgemeenschap die in het hart geraakt leek, bleef fysiek samenkomen, ook al was haar de eredienst ontnomen.

We zijn trots op onze *pastorpraat*:

een eenvoudige tienminutenliturgie:
opening, aansteken van een kaars,
gebed, schriftlezing, preek, gebeden
en Onze Vader

Vieren Wat ik het meest opvallend vond aan deze coronatijd, was dat wereldwijd een ongelooflijk aantal priesters aan de gang ging met gestreamde eucharistievieringen. Veel parochies wisten ervoor zorg te dragen dat de zondagse viering gestreamd en wel thuis te volgen was. Ons pastoresteam heeft daar niet voor geopteerd. Wel wilden we dat voor de hoogste opnames van parochiële vieringen te volgen waren op de website van de parochie. Voor de rest verwezen we naar het enorme aanbod dat er was. Ondanks dit besluit bleef er bij mij wel een stemmetje zeuren: Hadden ook wij niet in deze stroom mee moeten gaan? En lieten we hier voor veel parochianen niet een kans liggen om een viering in de eigen parochie te volgen? Wat in ieder geval bij mij meespeelde, was dat ik niet een groot pc-fanaat ben en ook niet een technicus die het enorm leuk vindt dit soort dingen uit te proberen. Ik probeerde in die tijd wel eens een viering te volgen op internet, maar om een héle opname af te zien van A tot Z was voor mij een te grote opgave. Het is niet ‘mijn ding’.

Pastorpraat We besloten wel tot een zogenaamde *pastorpraat*. Achteraf zijn we als team daar erg trots op. Op een vast tijdstip in de week kwam op de website van de parochie een *pastorpraat* uit. Elk lid van het team kwam daarbij aan de beurt. Het ging hier om een zeer eenvoudige tienminutenliturgie: opening, aansteken van een kaars, gebed, schriftlezing, preek, gebeden en Onze Vader. Dit was ons liturgie-aanbod in coronatijd op de website van de parochie. Het was heel iets anders dan de ‘normale’ liturgie. Het daagde onze creativiteit uit. Mij heeft het in ieder geval veel geleerd. En er werd zeker naar gekeken. De belangstelling voor de gestreamde vieringen was groot, maar de belangstelling voor onze *pastorpraat* niet minder.

Protocol Toen de woensdagavond voor Hemelvaartsdag de bisschoppelijke protocollen uitkwamen, is de tenuitvoerlegging hiervan door het parochiebestuur heel nauwgezet ter hand genomen. Er is een aantal randvoorwaarden opgesteld. Aan de hand daarvan moesten de locatieraden gebruiksplannen opstellen, die dan weer door het bestuur moesten worden goedgekeurd. Pas daarna kon men in de locaties gaan starten met de weekendvieringen. Zelf hoopte ik dat de vieringen in de drie locaties gelijktijdig konden gaan beginnen. Dat lukte niet. Eén locatie begon al in juni, de twee anderen volgden in juli. Het gaf nog wel wat spanningen en discussie. Op een gegeven moment kon ik het woord protocol niet meer horen.

Wat ik binnen het pastoresteam lastig vond, dat waren de weerstanden van mijn collega’s en van mijzelf. Ieders weerstanden lagen weer op een ander vlak. Wat een gedoe allemaal! Ik denk dat we allemaal het gevoel hadden en hebben een bijdrage te moeten leveren aan een eredienst die gemankeerd is door een rondwarend virus. We hebben het ermee te doen...

Verbinden op andere manieren

Halverwege maart: waar eerst nog wat lacherig werd gezocht naar manieren om elkaar na de viering goeiedag te zeggen zonder een handdruk, verging het lachen ons een week later wel. Niet meer samen vieren, geen huisbezoek, geen werkgroepen bij elkaar en uitvaarten voorbereiden via Skype; het werd een ongekennde realiteit. Van meet af aan kreeg in het oecumenische kerkcentrum Het Brandpunt, waar Josephine van Pampus vanuit de parochie Onze Lieve Vrouw van Amersfoort ook werkt, de zorg om pastoraat alle prioriteit. Steeds weer stond de vraag centraal; hoe blijven we verbonden met mensen? En daarbij de andere kant van dezelfde medaille die er ook is: hoe blijven mensen die elkaar wekelijks ontmoeten op zondag nog verbonden met elkaar?

WhatsApp Binnen twee dagen hadden techneuten een interactieve audio livestream opgezet. Via een inbelverbinding was er contact met kinderen en kon de leiding van de kinderwoorddienst een programma aanbieden aan de jongste luisteraars. Steeds verbonden met de website en de streaming om projecten te kunnen downloaden.

Josephine van Pampus
Pastoraal werkster parochie
Onze Lieve vrouw van
Amersfoort

DE PRAKTIJK

Heel bijzonder is echter het idee van de WhatsApp. Vooraf en tijdens de livestreamviering reageren tientallen mensen via de WhatsApptelefoon. Al vanaf de eerste livestreamviering in maart schrijven mensen berichtjes met; 'Hoi, ik luister ook mee'. Er komen foto's binnen van mensen die thuis klaar zitten met een kaars op tafel, of vóór hun tent ergens in een warm Italië. Er komen soms wel meer dan tien intenties binnen die bij de voorbeden worden gebeden en mensen reageren tijdens de viering vaak op iets dat hen raakt: een woord, muziek, een lied.

Omdat een deel van de berichtjes tijdens de live-streamviering wordt voorgelezen groeit verbondenheid waar we op hadden gehoopt

Omdat een deel van die berichtjes tijdens de live-streamviering wordt voorgelezen groeit verbondenheid waar we op hadden gehoopt. Mensen vertellen hoe fijn het is om te weten wie net als jij óók thuis meeviert. "Dat voelt een stuk minder alleen," is een opmerking die vaak klinkt.

Thuisgekomen reageren wij als voorgangers op elk WhatsApp berichtje dat is binnengekomen. Uitgebreid of kort, maar altijd met de vraag: "Hoe gaat het met je?"

En dan toont zich de waarde van wat WhatsApp kan bewerkstelligen: na de eerste livestreamviering stonden er 48 WhatsAppberichtjes op mijn telefoon. Elke één op > pagina 10

één reactie van mij leverde daarna 48 kleine en grote momenten op van pastoraal contact. Dat is onvoorstelbaar waardevol. Het verrast mij volkomen hoeveel zorg, vreugde en verdriet op deze wijze wordt gedeeld, terwijl ik heel goed weet dat de drempel om zelf actief te mailen of bellen vaak veel te hoog ligt.

Pinksternoveenkaars We zochten echter ook naar fysieke verbinding. Konden we niet iets aanreiken, iets tastbaars, juist voor mensen die de digitale wereld niet direct omarmen? Daarvoor kozen we voor een uitbreiding van een ooit eerder genomen oecumenisch initiatief. Met vier voorgangers uit PKN en RK maakten wij een eigentijds Pinksternoveen boekje. Voor elke dag tussen Hemelvaart en Pinksteren schreven wij een overweging of een gebed met een afbeelding om even bij stil te staan. De kinderen werden niet vergeten en kregen midden in het boekje hun eigen pagina. Bij het in kleur gedrukte boekje hoorde uiteraard een speciaal gemaakte Pinksternoveenkaars met als verrassing een origami gevouwen vlammetje.

Wat mij ongelofelijk goed doet is dat er mensen zijn die op zoek gaan naar kansen, die het er niet bij laten zitten en zorg hebben voor elkaar

Tot onze grote verrassing tekenden meer dan 70 mensen in voor het boekje en de kaars – mensen van zowel katholieke als protestante huize in heel Amersfoort. Daarmee begon een logistieke uitdaging.

Bij de intekening hadden wij namelijk verteld dat de kaarsen niet konden worden afgehaald in verband met de corona maatregelen, maar op Hemelvaartsdag door vrijwilligers thuisbezorgd zouden worden. Het bleek geen enkel probleem. Er waren genoeg mensen die het vooral heel erg leuk vonden om even contact te maken met anderen op de drempel van hun huis. De blijheid van ouderen die weer eens even een al dan niet bekend gezicht zagen op 1,5 meter afstand zie ik nog. De kleine en soms ook langere gesprekken aan deuren die ik zelf had in mijn rondbrengwijkje, waren verrassend.

Op vlammenjacht En er was meer: want bij elke kaars en boekje zat een gevouwen vlammetje. Onder het motto ‘we gaan op vlammenjacht’ had de Kinderwoorddienst mensen gevraagd om de vlammetjes voor hun ramen te hangen. Er werden lijsten gemaakt van straten (zonder huisnummers) waar de vlammetjes hingen en ouders gingen met kinderen in het Pinksterweekend op zoek naar de huizen om ze te vinden. Ook daar gebeurde wat we hoopten. Er werd gezwaaid voor ramen, kinderen belden soms aan en er was even contact.

Leerpunten De ‘coronatijd’ heeft mensen inventief gemaakt. Bovenstaande initiatieven, en nog veel meer dan deze, ontstaan doordat het ‘normale’ niet meer kan. De energie die het (mij) geeft staat onverlet naast de pijn van wat niet meer kan. Maar wat mij ongelofelijk goed doet is dat er mensen zijn die op zoek gaan naar kansen, die het er niet bij laten zitten en zorg hebben voor elkaar. Maar energie van mensen is niet onuitputtelijk. Zelfs al is het leuk en uitdagend, en mateloos verbindend; het moet wel vol te houden zijn. Het tweede dat ik hiervan leer is dat wij het ons als kerk niet kunnen permitteren om in onze eigen kleine vierende bubbel te blijven. Juist nu is de uitdaging om over kerkmuren en kerkelijke muren heen te gaan, en de verbinding te zoeken met de wereld om ons heen.

Nieuws uit de VPW-en

■ VPW Breda

• • • Vanwege de nieuwe landelijke structuur van de VPW en vanwege hun lange zittingsperiode hebben de leden van het bestuur van VPW-Breda besloten terug te treden. Met dank aan Ria van Oorschot, Wiel Hacking en Frans Vermeulen.

• • • Er kwam wel een oproep om op een of andere manier samenkomsten van leden uit het onderdeel Breda te blijven organiseren. Peter Derks benaderde een paar leden om op die oproep in te gaan en vond zowaar drie andere geïnteresseerden. Met ervarings-

deskundige Frans Vermeulen gingen zij rond de tafel en zij besloten zich geen bestuur (of bestuurscommissie) te noemen, maar contactgroep van VPW-leden in het bisdom Breda.

Deze groep wil twee bijeenkomsten per jaar organiseren, waarbij het gaat om *ontmoeting* en *verdieping*. Het gaat om het in stand houden van een netwerk van collega's die de mogelijkheid krijgen elkaar te inspireren en te bemoedigen.

• • • Thema's kunnen door de leden van de contactgroep, maar ook door de leden zelf aangedragen worden. Ook niet-leden kunnen uitgenodigd worden deel te nemen aan de ontmoetingen.

• • • Wij hebben leden en niet-leden uitgenodigd om op 13 oktober samen te komen. Er worden vragen door de contactgroep voorbereid a.d.h.v. van het boek van Fokke Obbema: *De zin van het leven, gesprekken over de essentie van ons bestaan*. Voor de bespreking daarvan gaan wij in kleinere groepen uiteen. Hopelijk kan deze bijeenkomst doorgaan, tenzij corona er de klad in brengt.

| Jeroen Houben

■ VPW Groningen-Leeuwarden

• • • Na de zeer geslaagde ALV van 25 februari – in de pre coronatijd – zijn we als bestuur bijeen geweest om de volgende ALV (op 8 oktober) voor te bereiden. We willen dan graag onze ervaringen delen die we in deze

coronatijd hebben opgedaan, zowel persoonlijk als wat betreft ons werk. Daarnaast willen we het parttime werken bespreken, vooral in relatie tot beschikbaarheid en bereikbaarheid. Ook het uitgestelde protocollair gesprek met de bisdomstaf (22 oktober) is voorbereid. We blijven in gesprek.

| Wiebe Mulder

De Corneliuskerk in Limmen (foto Henk Monster)

■ VPW Haarlem-Amsterdam

• • • Ons lid Bert Glorie wordt 31 oktober tot priester gewijd.

• • • De kerk in Limmen is afgelopen weekend na de fatale brand 2 jaar geleden weer in gebruik genomen met Jan Hendriks als voorganger.

• • • *Babelonië* gaat in november gewoon door, maar de *Inspiratiedag* is verplaatst naar volgend jaar.

| Kiki Kint

Tijd om de tempel te reinigen?

De parochie H. Johannes de Doper te Schaijk omvat veertien gemeenschappen, negen kerken en twee kapellen. René Lamers is er werkzaam als diaken/koster in een team samen met drie priesters. Daarnaast is hij bisschoppelijk gedelegeerde voor jeugd en jongeren in het bisdom 's-Hertogenbosch.

Door de lockdown, die onze overheid aankondigde vanwege het Corona-virus, was mijn agenda ineens leeg. Maar wat precies viel er nou ineens weg en wat kwam ervoor terug?

Voor Corona Regelmatig assisteerde ik bij vieringen en verzorgde de preek. Doop- en huwelijksvieringen behoorden tot mijn takenpakket, evenals de voorbereiding op de Eerste Heilige Communie en het Heilig Vormsel. In onze parochie zijn drie communiewerkgroepen en één werkgroep voor het Heilig Vormsel. Met de leden van de werkgroepen heb ik nauw contact. Tijdens de kinderbijeenkomsten ben ik er vooral voor ondersteuning van de leden van de werkgroepen. Mijn aanwezigheid is vooral gericht op presentie, relatieopbouw en het enthousiasmeren van catechese. Verder onderhoud ik contacten met de zeven basisscholen betreffende deze Sacramenten en rondom de hoogfeesten van Kerstmis en Pasen. Ook dat is gericht op presentie, het opbouwen van een relatie en catechese.

Alles van hart tot hart Verder bezoek ik parochianen thuis, pleeg pastoraal overleg (parochie/dekenaal) en zit ik vanuit het pastorale team bij het regelmatige overleg van één van de vier locatieraden. Als koster/coördinator heb ik het regelwerk betreffende het vieringenrooster, de planning van koren en de communicatie tussen de drie secretariaten, de diverse werkgroepen, het pastorale team, locatieraden en het paro-

chiebestuur. Daarnaast onderhoud ik de website van onze parochie, de facebookpagina en ben ik hoofdredacteur van ons parochieblad.

Tenslotte ben ik gemiddeld één dag in de week bezig voor Jong Bisdom Den Bosch als gedelegeerde.

En toen viel alles stil! Veel doe- en regelwerk als ook het verlenen van assistentie en predicatie bij vieringen vielen weg. Zowel in de parochie als in ons bisdom moesten we op een andere manier gaan werken. Om het in onze parochie zo goed mogelijk in de juiste banen te leiden, werd 'communicatie' het woord waar alles om draaide. Onze website en facebook-pagina waren belangrijk. Gelukkig was ik daar al mee vertrouwd. Waar ik nog echt niet mee bezig was, was het onlineoverleg. Daarmee kwam ik in aanraking door de jongeren van Jong Bisdom Den Bosch. Het was een zinvolle en goede ervaring. Het bracht zeker iets goeds voor toen, nu en in de toekomst.

Iets doen Gedwongen werkte ik dus het afgelopen half jaar vanuit en in huis. We moesten de situatie ondergaan en gaan accepteren. Maar daarna kwamen de vragen hoe we verder moesten. Ik voelde het als een groeiend innerlijk voelbaar appèl: "We moeten toch iets doen?!"

Het 'iets doen' is natuurlijk afhankelijk van de mogelijkheden, de bereidwilligheid van mensen (jongeren en jongvolwassenen) en de tools in parochie en bisdom. Ten tijde van een onlineoverleg met diverse jongerenwerkers, waarin met elkaar gedeeld werd hoe mooi en goed er online en op fysieke afstand voor en met communicanten en vormelingen activiteiten werden verzorgd, voegde ik daaraan toe dat er in onze parochie 'niets' plaatsvond wat dat betreft. Ja, naast het kaartje dat ik verzonden heb naar de kinderen voor goede moed

en het bellen van parochianen om een luisterend oor te bieden. Ik had mijn handen verder vol met al het 'regewerk' en overleg in onze parochie en met het team van Jong Bisdom Den Bosch. Toen werd het even stil.

Kijk, daar waar het mogelijk is om die initiatieven te nemen is dat prima en welkom om de relatie actief te houden. Natuurlijk is het dat niet alleen! Het was een stilte, die mij daarna de vraag liet overdenken: "Maar wat kunnen we doen?".

Het was een stilte die mij meer en meer liet en laat stilstaan bij de woorden 'acceptatie', 'beleven' en 'relatie'. Ook de vraag en overdenkingen die in ons team van Jong Bisdom Den Bosch wat mij betreft nog steeds spelen en leven. Wat kunnen we doen in het komende werkjaar voor de tieners en jongeren in deze nog steeds onzekere periode wat de ontwikkelingen rondom het Corona-virus betreft? Hoe en waardoor kunnen we op een andere wijze de 'Kerk' in hen brengen?

Kijkend naar komend jaar Met het team van Jong Bisdom Den Bosch bespraken we onder andere de mogelijke initiatieven met daarnaast de vraagstelling aan onszelf: "Moeten we die agenda's weer gaan vullen

René Lamers
diaken in de parochie
H. Johannes de Doper
in Schaijk

DE PRAKTIJK

Het was een stilte die mij meer en meer liet en laat stilstaan bij de woorden 'acceptatie', 'beleven' en 'relatie'

nu?". Goed, we hebben een veelbelovend programma voor het komende jaar en er werd een H. Mis gestreamd waarvoor de jongeren uit ons bisdom werden uitgenodigd om mee te vieren op afstand en voor koffie/thee met koekje werd gezorgd. Het was

goed om elkaar online even te zien en te spreken.

Mooi dat die mogelijkheid er is. Wat de betrokkenheid tot de H. Mis betreft kun je daar van alles over denken en zeggen. Het is in

ieder geval een behoorlijke uitdaging voor geest en lichaam om de viering thuis net zo intens te beleven als in een kerkgebouw.

Vanuit mijn beleving is het onmogelijk om het mysterie te ervaren en te vieren met een online viering. De praktische boodschap vanuit de lezingen kreeg ik wel mee, maar niet het hart van de christologische boodschap. Om dat te mogen ontvangen en om het mysterie te ervaren heb ik meer nodig.

Het afgelopen jaar was een bijzondere tijd, die met z'n onzekerheid nog wel een flinke periode zal aanhouden. We hebben niet direct overal antwoorden op en dat hoeft ook niet. Laten we leren te accepteren en in te zien hoe kwetsbaar de schepping en de mens zijn. Een tijd die mij het kerkelijk- en geloofsleven opnieuw laat beschouwen. Jezus Christus, de H. Eucharistie en het kerkgebouw staan voor mij centraal. De wegen daar naartoe dienen gezocht te worden en passend in de tijd waarin we leven. Het verleden kan ik niet veranderen. Het laat me hopelijk inzien en ook dat het mij leert, om het innerlijk voelbare appèl van 'we moeten toch iets doen?' om te buigen, de ander te bevragen naar de wederkerigheid en dat dan in die ontmoeting de relatie mag ontstaan, samen met God.

Herderen terwijl corona heerst

Onlangs gaf ik een cursus ‘Kerkleer’ (of liever, Ecclesiology) aan het opleidingsinstituut HIGW van het bisdom Antwerpen. Eén van mijn lessen had als titel ‘Dezelfde kerk steeds anders’. Ik probeerde er duidelijk te maken dat de kerk steeds andere vormen aannam of andere prioriteiten stelde naar gelang de tijd waarin ze zich bevond. Neem het verschil tussen de barokke *San Ignazio* in Rome en de schuilkerk *Onze Lieve Heer op Solder in Amsterdam*. Twee heel verschillende manifestaties van dezelfde kerk; een trotse en zelfvoldane kerk voor een gloriërende God, naast een verstopte plaats van geloof voor een vervolgd God.

Verder terug, in de begintijd van het christendom, was er de grote confrontatie van het christelijke geloof met niet-joodse contexten. Een radicale gedaanteverandering van de kerk volgde – en niet zonder slag of stoot. Blijkens Handelingen 10-11 en 13-15 was het zeer wennen aan de goddelijke openbaring dat joodse spijswetten en besnijdenis niet meer (!) vereist waren om christen te worden. Inculturatie *avant la lettre*. Dan was er de tijd van de Romeinse christenvervolgingen, de tijd van de al te wereldse kerk met een Franciscus van

Jos Moons is jezuïet en werkt onder andere als theologisch onderzoeker aan de Universiteit van Tilburg. Hij is lid van het *Theologisch Elftal van Trouw* en publiceerde het boek *De kunst van geestelijke begeleiding* (Berne, 2019).

Assisië als tegen-beeld, of de tijd van de inculturatie in China en de fameuze ‘ritencontroversie’. Evenzovele voorbeelden van ‘dezelfde kerk steeds anders’. Trouwens, we zitten midden in zo’n veranderingsproces. Wij beleven de tijd van het individu, en daarmee de overgang van een volksgeloof naar een persoonlijk geloof.

Inculturatie

U voelt het al aankomen: Corona is, welbeschouwd, niet meer dan weer zo’n nieuwe omstandigheid die ons oproept om op een nieuwe manier het christelijke geloof te beleven. In één woord: we zitten in een proces van inculturatie. In eerste instantie worden we bepaald door wat er niet meer kan. Enigszins hard schrijft *Koos Tolboom* dat in no time de vieringen “verboden werden”. Hij klaagt later over protocollen die vereist werden bij de heropstart; het woord kon hij niet meer horen. Dat zijn de begrenzingen. Ze komen met machteloosheid. We moeten iets doen, maar wat, merkt *René Lamers* ietwat onrustig op. Later blijkt hij daar vrede mee te hebben, trouwens: “we hebben niet direct overal antwoorden op en dat hoeft ook niet”. Die machteloosheid heeft ook een praktische kant; je moet allerlei dingen uitvogelen: computers, streaming, allerlei digitale dingen. Niet iedereen vogelt graag uit hoe het werkt. Machteloosheid neemt vaak de vorm van weerstand aan, zo leert de psychologie. Dat bleek ook weer in één van de bijdragen.

Maar God laat het ons nooit ontbreken aan mogelijkheden, zo bleek in andere bijdragen. Juist de moderne tijd helpt ons hier. Het internet en de digitale wereld als bemiddelaars van genade – wie had dat gedacht! In dat verband is de bijdrage van *Nelleke ten Wolde-Hijwegen* aanstekelijk. Ze kijkt al vooruit naar de tijd na Corona en ziet een ‘blended parochie’ voor zich die een online werking combineert met offline ontmoeting, catechese, enzovoorts. *Josephine Pampus* vertelt

Het internet en de digitale wereld als bemiddelaars van genade – wie had dat gedacht!

hoe Whatsapp zorgt voor betrokkenheid bij de livestreamvieringen. Nu vraagt inculturatie altijd wat uitproberen. Die online vieringen bijvoorbeeld bleken lang niet altijd goed te werken. Sommige parochies besloten dan ook om niet mee te gaan in de golf van aanbod, en iets anders te proberen: een online ‘tienminutenliturgie’, materiaal aanbieden voor eigen *lectio divina* of een oecumenisch boekje met een Pinksternoveen.

Kerk wordt meestal statisch gedacht. Dat is de beeldvorming van onze impliciete ecclesiologie. Soms wordt dat ook aangeprezen, met een verwijzing

naar het begrip continuïteit en met een beroep op Christus die zijn kerk op een betrouwbare wijze leidt. In feite is kerk iets heel dynamisch. Christus’ betrouwbare leiding van de kerk betekent niet dat alles altijd hetzelfde is, maar dat in heel verschillende omstandigheden hij de heilige Geest zendt, die mogelijkheden opent en de weg wijst. In de huidige tijd gebeurt dat op geconcentreerde wijze, als het ware in een snelkookpan, recht onder onze ogen.

Vrouwen wijzen de weg?

Het is opvallend dat van de vier bijdragen, die van de twee vrouwelijke respondenten het meest creatief en enthousiast zijn, en die van de twee mannelijke schrijvers eerder wat terneergeslagen. Beide mogelijke reacties zijn normaal. Het hoort bij een proces van zoeken, van nieuwe omstandigheden. Tegelijkertijd doet het mij glimlachen. De vrouwen wijzen ons waar het uiteindelijk naar toe moet. Waar hoorden we dat eerder? (Tip: de verrijzenisverhalen in de vier evangeliën.)

Theologie van de pastor?

Wat verder opvalt in de bijdragen is hoeveel hart alle vier de herders die aan het woord komen hebben voor hun mensen (en soms ook expliciet voor elkaar, trouwens). Hoe verschillend ook de concrete reacties, zoals hierboven aangestipt, je voelt bij hen allen zorg voor de schapen. Of beter, indachtig Augustinus, voor de mensen

met wie ze gelovig zijn en voor wie ze herder zijn. In die verantwoordelijkheid klinkt een roeping door en een zalving.

De meest hooggelovige manier om over dat ambt te spreken is ‘alter christus’. Dat betekent simpelweg: een andere Christus. Oftewel, in hun dienstwerk stellen ze Christus present. Dat is natuurlijk niet de enige presentie van Christus in de kerk en in de wereld – Hij is er ook in Schrift en sacrament, in elke gelovige (die immers met de doop met Christus bekleed is), in de schoonheid van de natuur, in de arme, de stilte, het nederige werk, de dienst aan wie hulp behoeft, enzovoorts. Maar laten we ons hier beperken tot zijn aanwezigheid in de pastor. De vraag is of de ambtstheologie hier niet aanvulling verdient.

Immers, de klassieke ambtstheologie denkt vooral vanuit de bisschop. Hij is de drager van het wijdingssacrament in zijn volheid; de priester wordt als medewerker van de bisschop gedacht. Waar Vaticanum II geprezen moet worden om het herdenken van het bischopsambt als een volwaardig, theologische en sacramenteel ambt, met een eigen verantwoordelijkheid (in plaats van ambassadeur van de paus te zijn), is het er nog niet goed in geslaagd om de priester mee te bedenken in de ambtstheologie. Dat is nog veel meer (dus: minder) het geval bij de diaken, laat staan bij de pastorale werker; die laatste twee overigens zijn

in de vorm zoals wij ze kennen tamelijk nieuw. In de hoofdstukken drie en vier van *Lumen gentium*, de kerkconstitutie van Vaticanum II, wordt vooral over de paus, de bisschoppen en de leken gesproken, en nauwelijks over de priester en de diaken.

Herderen terwijl corona heerst, vraagt om specifieke kwaliteiten van creativiteit en de moed om nieuwe dingen te proberen

Geeft echter juist de voortvarendheid waarvan we getuige waren – en ironisch genoeg vooral die van de niet gewijde pastores – geen aanleiding om hun eigen, volwaardige rol met een eigen verantwoordelijkheid beter tot uitdrukking te brengen? Doet het voldoende recht aan hun eigen herderlijke rol, het eigen herderlijke hart, het ruiken naar de schapen, om het ambt van de priester (en in afgeleide zin ook de andere ambten) te verwoorden als ‘medewerker zijn van de bisschop’? Moeten we de kerk niet óók van onderop denken, waarbij de rol van de bisschop is om te begroeten wat hij aan rijkdom aantreft eerder dan zélf (in ambtelijke zin toch) de volheid van de rijkdom te zijn?

Ten slotte

Herderen terwijl corona heerst, vraagt om heel specifieke kwaliteiten van creativiteit en de moed om nieuwe dingen te proberen. Het gaat tegelijkertijd niet zonder het uit te houden met onze machteloosheid – zowel de praktische, die samenhangt met vaardigheden die we niet beheersen, als de fundamentele, omdat we het leven in z'n algemeenheid niet beheersen. Beide soorten vaardigheden zullen ons nog van pas komen in de jaren die komen. We zijn hard op weg een arme kerk te worden – arm in aantal, arm in geld, arm in geloofskennis, arm in talenten. We zullen veel kerken moeten sluiten ('Zalig zij die kerken sluiten', schreef ik onlangs¹).

De missionaire initiatieven die er zijn – en die ik begroet, ook al heb ik soms ook kanttekeningen² – geven hoop dat er toekomst is, maar ze zullen die trend niet keren. In die zin is Corona een soort vingeroefening in het beleven van dezelfde kerk steeds anders.

1 Jos Moons, 'Zalig zij die het niet weten. En zalig zij die kerken sluiten', in L. Feijen (red.), *Kerk in tijden van corona* (Adveniat, 2020).

2 Jos Moons, 'Renoveert God echt? Kritische gedachten bij James Mallon', www.igniswebmagazine.nl (11 oktober 2019).

Mediapriester

Avonturen in de wereld van film, games en nieuwe media

Roderick Vonhögen

Adveniat, Baarn, 2015

ISBN 978 94 910 4291 1

Dit boek is dus van 2015. En dan nu nog hier een recensie over schrijven? Een collega zei: het zijn allemaal open deuren, die inzichten van Vonhögen! Maar passen we de tips van Roderick dan ook toe in onze parochies?

Dit boek had ik al heel lang op mijn stapel liggen. Laatst besprak ik het via beeldbellen met een paar collega's. Eerder had een collega als eens gezegd: "Het zijn allemaal open deuren, die inzichten van Vonhögen." Maar ik vroeg me toen af of we zijn tips dan ook toe passen in de parochies. Juist omdat we in coronatijd op zoek waren naar nieuwe vormen van communicatie, prikkelde het boek van Vonhögen ons om vieringen meer uit-

zend-waardig te maken. "Ik had afgelopen weekend wel meer dan honderd mensen die inschakelden in mijn kleuterviering", vertelde een collega. Een ander reageerde: "Hoe weet je zo zeker dat dat niet allemaal opa's en oma's zijn die naar die kleuterviering hebben gekeken?" Maar opa's en oma's spelen een belangrijke rol in het doorgeven van hun geloof; wie weet keken hun kleinkinderen wel mee?

Vonhögen zet mij op twee punten aan het denken.

Op de eerste plaats heeft hij het over de inzet van een scala aan moderne media: website, twitter, facebook, podcast en blog. Hij stelt vragen over de manieren waarop wij in onze parochies communiceren. "Bereiken de gedrukte blaadjes en achterhaalde websites nog wel mensen buiten de eigen kring? Of zijn ze een doel op zich geworden, terwijl de grote mogelijkheden van nieuwe media onbenut blijven? (...) Sociale media zetten oude gewoontes op z'n kop. Het gaat juist om de interactie, de uitwisseling, de ontmoeting en de dialoog." (p.32-34)

En dan de vraag: Hoe weten wij aan te sluiten bij wat voor mensen relevant is? Na elk hoofdstuk volgen daarom tips om een nieuwe koers mee uit te zetten. Ze zijn goed om te bespreken in een communicatiegroepje.

Hoe weten wij aan te sluiten bij wat voor mensen relevant is?

Op de tweede plaats onderstreept hij voor mij nog weer eens het belang van verbeelding.

Goede verhalen geven mensen kansen om hun wereld te overstijgen: "Veel sprookjesfiguren helpen ons ontdekken welke waarden echt belangrijk zijn en welke gevaren je tegenkomt op de weg naar je bestemming om nog lang en gelukkig te leven." (p. 104) Dat gaat ook op voor de verhalen die je in een kerkgebouw kunt 'lezen'. Maar durf daar dan zelf ook enthousiast over te worden, roep sfeer op, en oefen je er in om je boodschap in de context van een verhaal of anekdote te plaatsen met korte fragmenten. Kijk eens naar een TV-journaal en zie hoe kort en verbeeldend items zijn.

Vonhögen houdt er ook een pleidooi voor om aansluiting te zoeken bij

> pagina 18

verhalen die al in mensen leven: zoek gemeenschappelijke interesses. “Als we een nieuw publiek wilden bereiken, dan moesten we een ander type programma aanbieden. Ik maakte bijvoorbeeld podcasts over *In de ban van de ring*, *Harry Potter* en de televisieserie *Battlestar Galactica*. Net als *Star Wars*, films over superhelden en sprookjes, putten deze kaskrakers ook royaal uit de mythologie en religieuze tradities.” (p. 141)

Nog een citaat: “De populairste YouTubers reageren op hun publiek, beantwoorden vragen en zijn betrokken bij wat er onder hun volgers leeft.” (p. 207)

Maak nieuwsgierig, geef informatie, help mensen door ze iets te leren, betrek je publiek bij wat je doet en vergeet niet te inspireren, roept Vönhögen.

Is dit dan allemaal zo nieuw? Nou, ik denk van niet. Een jaar of tien geleden is er in de parochie waarin ik toen werkte, een Franciscusmusical opgezet (muziek en tekst: alles geschreven door vrijwilligers).

Ik bekeek de dvd nog eens en ik dacht: ‘Die jongere weet beslist nog dat hij de rol van Franciscus heeft gespeeld’. In het Bisdom van Breda bestaat er een lange traditie met *Theater in de kerk* en in mijn huidige parochie is er een groep enthousiaste vrijwilligers die al een aantal keren een *Passion* heeft neergezet. Heel het dorp wordt er bij betrokken. Het laat zien hoe inspirerend verbeeldingskracht kan zijn. Misschien kunnen we er in de liturgie wel meer mee, zeker bij vieringen van Woord en Gebed betreft.

Vönhögen stelt mij vooral ook de vraag of we sociale media niet veel meer kunnen inzetten om contact te onderhouden – en bevriend te worden – met nieuwe doelgroepen. Met een groepje belangstellenden gaan we ons er over buigen. We leren daarbij ook graag van andere parochies.

Begeesterd

Waardoor raak jij begeesterd?

“Door heilig Vuur”, zegt Bertijn Prins volmondig.

Heilig vuur

Als klein jongetje had ik de neiging om soms in ene uit het niets een sprintje te trekken. Gewoon omdat dat zo fijn voelde. Langs de sloot, door de bosjes, over de stoep totdat ik niet meer kon. Intens gelukkig voelde ik me dan. Mijn lichaam als een soepel, fine-getuned machientje.

Mijn moeder komt uit een sportieve familie, mijn vader niet (er mocht niet thuis gesport worden). Moeders was dus in ons gezin de grote aanjager. Ergens aan het begin van de basisschool werd ik op een zaterdagmorgen afgeleverd in een gymzaaltje bij ons op dorp. Bertijn ging op gymnastiek, op turnen. Mijn moeder vond dat mooi en ja, ik wist niet beter dan maar gewoon naar haar te luisteren. Het ging me aardig af. Ik heb wat wedstrijdje gedaan en zelfs nog eens aan de Zuid-Hollandse turnkampioenschappen meegedaan

Mijn vriendjes zaten op voetbal en wanneer ik weleens mee ging kijken, gebeurde het wel dat er gelachen werd dat ik op turnen zat. “Turnen dat is toch voor meisjes”, werd er dan ge-

schimpt. Na een aantal jaar turnen ben ik toch gaan voetballen. Met de genen van de familie van mijn moeder zat ik – ook al was ik een late starter – na een jaar of twee toch iedere keer in de selectie-elftallen. Heerlijk vond ik het voetballen. Het maakte niet uit, regen of wind. Altijd ging ik trainen. Ik was een werktje. Ik kon er best wel hard ingaan, maar nooit gemeen. Dat is wat mij op later leeftijd enorm is tegen gaan staan: de agressie van spelers en ouders die langs de lijn stonden. Ik speelde hard, maar wel fair. Voetbal is een contactsport en er is niets mooiers om in een eerlijk gevecht om de bal terecht te komen. Je tegenstander een hand te geven aan het eind van de pot uit respect, dat je mekaar naar een hoger plan getrokken hebt. Met agres-

sie kan ik niets. Daar begrijp ik niet zoveel van. Toen ik in de A-selectie zat kreeg ik een rugblessure waardoor ik niet meer kon voetballen.

Universele Gevechtssportvereniging

Terugkomen op het veld is eigenlijk niet echt gebeurd, want via een maatje ben ik terecht gekomen bij de Universele Gevechtssportvereniging. Een wat ze noemen reality based vechtsport die gebaseerd is op het *Pencak Silat* (Indonesische krijgskunst). Onze grootmeester, een beroepsmilitair die gevochten had in verschillende oorlogen was guru (leraar) in meerdere stijlen van het *Pencak Silat* en had een voor die tijd (jaren '80/'90) toch een uniek gevechtssysteem ontwikkelt.

Hier kon ik mijn ei in kwijt. Paradoxaal genoeg is deze sport gebaseerd op alleen maar gemenigheidjes, maar is het vooral het sierlijke van de kunst waardoor mijn vroegere turnbeoefening prima van pas kwam.

Examens werden gehaald. Ik ging zelf lesgeven en weer les krijgen om verder te komen in de sport. Door zelf de kennis die jij geleerd hebt over te moeten dragen ga je nadenken over de stof en maak je ze je nog meer eigen. De kunst van de UG zit in de herhaling, zeg ik vaak tegen de leerlingen. Slijpen, slijpen, slijpen. Ik benader mijn sport bijna net zoals ik om ga met de Schrift. (hameren, bevechten, bevragen, terugpakken, herhalen). Een Ignatiaanse insteek van sportbeoefening.

Ieder mens is de moeite waard

UG heeft te maken met wie ik ben, met waar ik in geloof. Ieder mens is de moeite waard. Een vereniging gaat over wat over hebben voor elkaar. En wanneer de wereld lelijk wordt, mag je echt wel van je afbijten. Mensen weerbaarder mogen maken, opdat zij meer en meer mogen samenvallen met zoals God hen bedoeld heeft, dát is waar het over gaat. De Geest woont immers graag in een gezond lichaam. Als diaken, diocesaan Sportadviseur van het bisdom Rotterdam mag ik het talent dat ik gekregen heb, zo inzetten. Ik probeer het *Heilig vuur*, zoals wij het noemen, binnen de sport en in de kerk door te geven en te koesteren in mijzelf.

Resultaat enquête VPWinfo.nl

Bij de fusie met het CNV is afgesproken dat ons ledenblad VPW-info.nl de eerste drie jaren, tot en met het jaar 2021, in die vorm zal blijven bestaan zoals in de tijd van de nog zelfstandige VPW. De tussentijd wordt gebruikt voor een grondige evaluatie van nut en noodzaak van het ledenblad. Voldoet het nog aan zijn doelstellingen of moet er gezocht worden naar andere en nieuwe mogelijkheden voor een goede inhoudelijke en beroepsgerichte communicatie met de leden van de beroepsgroep VPW binnen het CNV?

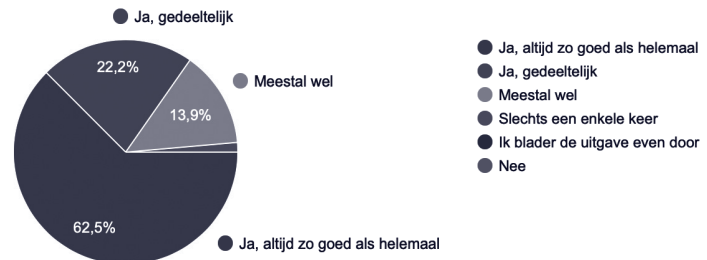
In het vorige nummer van VPW-info.nl is een enquête geplaatst met het verzoek aan jullie om die via de website digitaal of op papier in te vullen en naar ons toe te sturen. Daarmee willen we als bestuur van de beroepsgroep een duidelijk beeld krijgen hoe jullie het blad waarderen en op basis daarvan nadenken over de toekomst.

Inmiddels zijn de resultaten van die enquête bekend. De gedetailleerde resultaten vinden jullie op onze website (www.vpwinfo.nl), hier beneden geven we in het kort een overzicht.

Precies 72 leden, 68 digitaal en 4 per post, hebben de enquête ingevuld

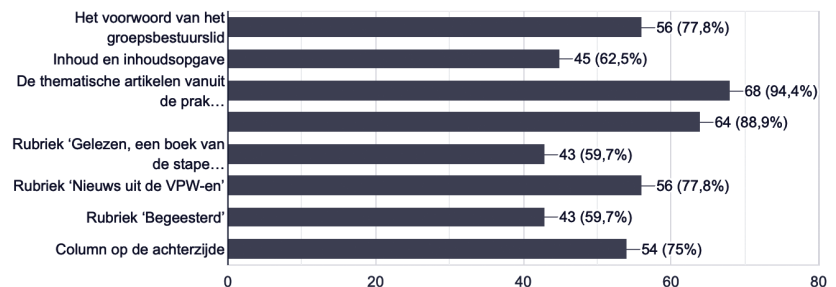
1 – Leest u VPW-info?

72 antwoorden

2 – Wat leest u in VPW-info (meerdere antwoorden mogelijk)?

72 antwoorden

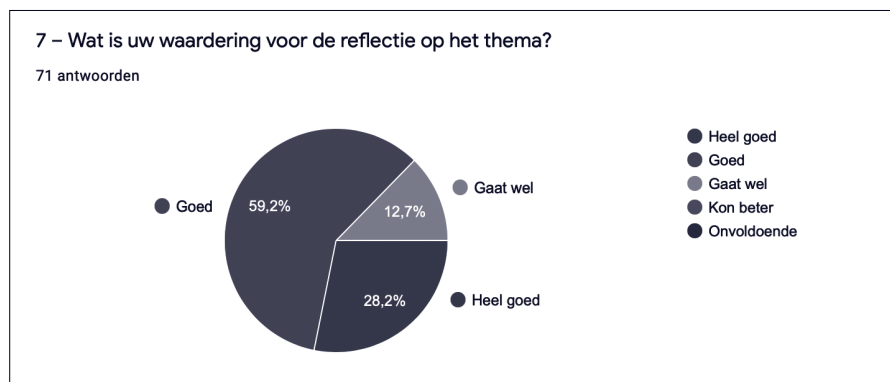
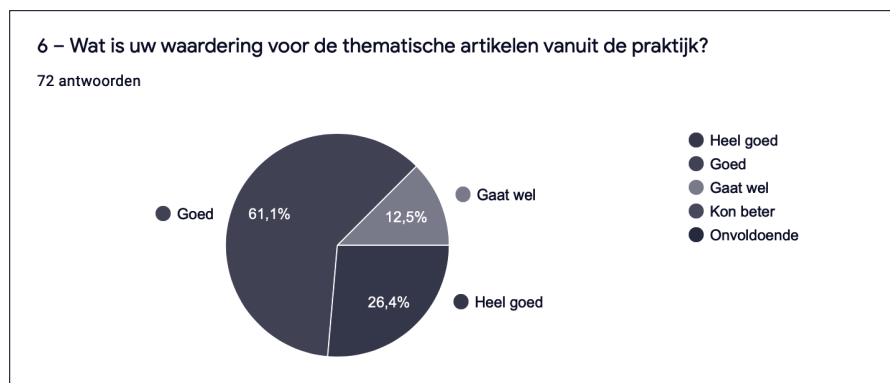
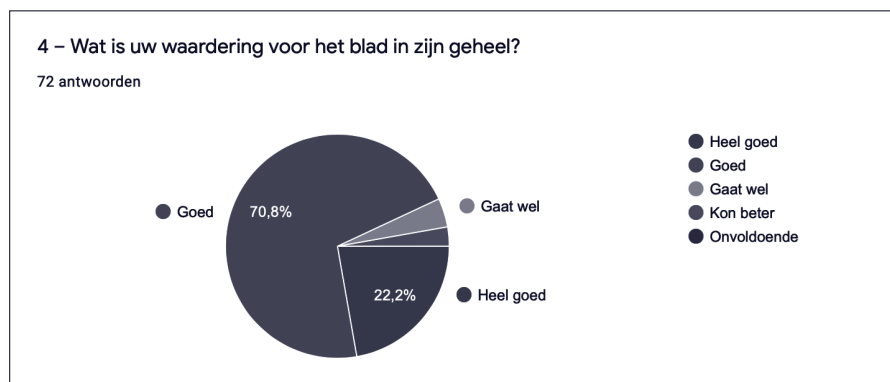
en teruggestuurd. Dat is 22% van het totale ledenbestand. Je mag dus veronderstellen dat de uitslag redelijk representatief is.

Hoge waardering

Bijna 84% van de VPW-pastores leest VPW-info.nl altijd helemaal of gedeeltelijk en nog eens 15% geeft aan dat meestal te doen. Alle rubrieken worden goed gelezen en zo'n 70% bewaart de exemplaren. VPW-info.nl is dus voorzeker geen parels voor de zwijnen.

We willen een duidelijk beeld krijgen hoe jullie het blad waarderen en op basis daarvan nadenken over de toekomst

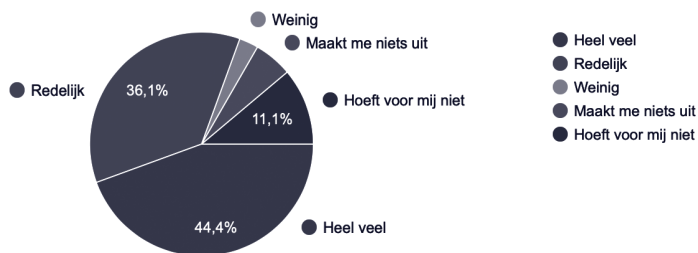
De waardering van de respondenten voor VPW-info.nl is hoog: 94% beoordeelt het blad in zijn geheel als *goed* (71%) of *heel goed* (23%). Ook de waardering voor de vormgeving is heel groot, eveneens 94%, zij het dat de verdeling hier tussen *goed* (75%) en *heel goed* (19%) een weinig anders is. De diverse onderdelen zoals de praktijkverhalen, de reflectie, de diverse rubrieken en de columns scoren qua waarderingen *goed* of *heel goed* tezamen allemaal boven de 80%.

De gedetailleerde resultaten van de enquête vinden jullie op onze website

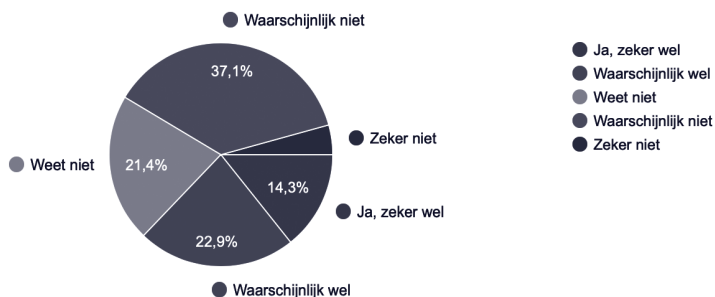
12 – Hoeveel prijs stelt u op een gedrukte uitgave?

72 antwoorden

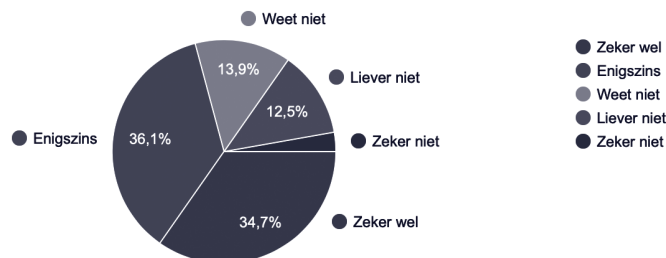
16 – Zou u een digitale uitgave in dezelfde mate lezen als de gedrukte uitgave nu?

70 antwoorden

19 – In hoeverre acht u een gezamenlijk blad voor meerdere (pastorale) beroepsgroepen binnen CNV Connectief (bijvoorbeeld Kerkelijke Werkers van de Protestantse Kerken) wenselijk?

72 antwoorden

Een gedrukte uitgave

Een kleine 79% geeft aan een gedrukte vorm van VPW-info.nl heel veel of redelijk veel op prijs te stellen. Bij de overige vragen over een gedrukte dan wel digitale uitgave van VPW-info.nl en over een mogelijke extra bijdrage naast de contributie van het CNV-lidmaatschap is opvallend dat veel leden weet niet aangeven als antwoord. En de antwoorden lopen hier veel verder uiteen dan bij de vragen over inhoud en vorm. Zo geeft 36% van de respondenten aan zeker of waarschijnlijk wel in dezelfde mate een digitale uitgave te lezen als een gedrukte, maar 40% zegt dat waarschijnlijk of zeker niet te doen. Een extra bijdrage voor een gedrukte uitgave kan nog op sympathie van 44% rekenen, maar ook 36% wil waarschijnlijk of zeker niet daarvoor extra betalen. En dat laatste geldt in hoge mate voor een digitale uitgave: meer dan de helft, 51% van de lezers, wil daar geen cent extra voor betalen.

Gezamenlijk blad?

Bij de laatste vraag, een mogelijk gezamenlijk blad voor meerdere pastorale beroepsgroepen binnen het CNV, acht een meerderheid van de respondenten dat zeker wel (35%) of enigszins (34%) wenselijk. In totaal dus 69%. Zeker niet scoort 3%, liever niet 13%.

Overeenkomstig de aard van pastoraal werkenden is er ruimschoots gebruik gemaakt van de mogelijkheid om opmerkingen te plaatsen en suggesties te geven. Die proberen we zo goed als

mogelijk allemaal mee te nemen in het verdere proces of die hebben we doorgegeven aan de redactie om daar haar voordeel mee te doen.

Steun in de rug

De uitslag van de enquête kan gezien worden als een compliment voor het goede werk van de redactie van VPW-info.nl. En als een steun in de rug voor het bestuur van de beroepsgroep VPW om voor de toekomst te blijven streven naar een goede inhoudelijke en beroepsgerichte communicatie met de leden. In welke vorm zal nog verder uitgedacht en besproken moeten worden. Dat hangt uiteindelijk ook af van de (financiële) mogelijkheden waarover we kunnen beschikken.

Namens het bestuur
van de beroepsgroep VPW,

Guus Prevoo

COLOFON

VPWinfo.nl is het kwartaalblad van de Beroepsgroep VPW, onderdeel van **CNV Kerk en Ideëel** • ISSN 1574-9916 • Nr. 3, oktober 2020.
• Redactie VPWinfo.nl Jan Franken (hoofdredacteur), Mirjam Dirx, Manon van den Broek, Peter Derks, Marion Korenromp, Koos Tolboom, Jeroen van Lente
• Redactiesecretaris Mirjam Dirx • 't Vaartje 112, 5165 ND Waspik
T 0416 - 312 385 / 06-444 60 207 • mijdirx@gmail.com
• Grafisch ontwerp Jeroen van Lente Grafisch ontwerper • Tielekeshoeven 32, 5242 KB Rosmalen • T 06 28 15 20 30 • E jeroenvanlente@msn.com
• Druk Drukkerij DekkersvanGerwen, Den Bosch

Foto's van de auteurs en foto's bij de artikelen zijn door henzelf aangeleverd.
Foto's: Shutterstock [voorkant omslag]. Illustraties: Jeroen van Lente [p 3, 17]

Ledenbijdrage 2020 – sector Zorg & Welzijn, Kerk en Ideëel

	Bruto	Netto *
Brutosalaris:		
Helft minimumloon of minder	€ 9,35 p/mnd	€ 5,79 p/mnd
Minimumloon of minder en jongeren t/m 23 jaar	€ 12,95 p/mnd	€ 8,02 p/mnd
Meer dan minimumloon	€ 17,50 p/mnd	€ 10,83 p/mnd
Volgtijd studenten MBO of HBO	Gratis	Niet van toepassing (de eerste maand wordt € 0,50 administratiekosten in rekening gebracht.)
Studenten overgangstarief	€ 5,00	€ 3,10 (gedurende een jaar na het einde van het gratis lidmaatschap)
(Vroeg)gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden (WW/WAO)	€ 9,35 p/mnd	Niet van toepassing

Voor betalingen anders dan per automatische incasso geldt een toeslag van € 1,- per betaling.

* Let op: De nettobedragen zijn gebaseerd op een contributieteruggave van ruim 38%. Als werkend lid kun je een groot deel van je contributie terugverdienen. Het voordeel kan lopen tot 20'n € 90 per jaar. In het najaar ontvang je hierover automatisch bericht.

Organisatie CNV Kerk en Ideëel

• Postbus 2510, 3500 GM Utrecht, bezoekadres: Tiberdreef 4, 3561 GG Utrecht
Bestuurder • Jan Franken, M 06-48151289 • E j.franken@cnv.nl • W www.upwinfo.nl
• N. Foppen • E n.foppen@cnv.nl

• **Bestuur Beroepsgroep VPW** • H. Berbée, J. Deckers, M. van Tricht, L. Geurts, W. Hacking, T. Halin, G.M.H. Kamsma-Kunst, H.J.M. Kint-van Os, G. Prevoo.
• **Landelijke Commissie Rechtspositie (LKR)** • J. van Beek, M. Bruijns, G. Damen, G. Dieteren, N. Foppen, T. Halin (voorzitter), W. Vroom, N. van Waterschoot (FNV).
• **Website** www.upwinfo.nl • P. Gabriël, webmaster.

Onderdelen van de beroepsgroep VPW in de bisdommen

• **VPW Den Bosch** vacature
• **VPW Breda** • Secretariaat: F.M. Vermeulen, Florahove 24, 4702 EZ Roosendaal, 0165 - 53 45 06, breda@upwinfo.nl
• **VPW Groningen-Leeuwarden** • Secretariaat: N. Bouma, Trambaan 15, 9251 LZ Burgum, 0511 705 336, [groningen-leeuwarden@upwinfo.nl](mailto: groningen-leeuwarden@upwinfo.nl)
• **VPW Haarlem-Amsterdam** • Secretariaat: H.J.M. Kint-van Os, Triade 45, 1901 GW Castricum, 06-24 60 38 29, kikikint@xs4all.nl
• **VPW Limburg** • Secretariaat: P. Linders, Stichting Groenewold, Roermond, 077 - 354 66 89, [limburg@upwinfo.nl](mailto: limburg@upwinfo.nl)
• **VPW Rotterdam** • Secretariaat: H.J.T. Dam, Alblashof 54; 2951 XR Alblasserdam, 06-12 37 40 02, [rotterdam@upwinfo.nl](mailto: rotterdam@upwinfo.nl)
• **VPW Utrecht** • Secretariaat: Chr. Kantoci-Janssen, Bussloselaan 17-A, 7383 AG Bussloo-Voorst, 0571-261914, [utrecht@upwinfo.nl](mailto: utrecht@upwinfo.nl)

Verzoek aan onze leden!

Als er iets verandert in uw gegevens wilt u dan zo vriendelijk zijn dit door te geven aan ons secretariaat: bel met CNVinfo telefoon 030-7511003. Denk daarbij aan • Adresgegevens • Verandering van werkkring of werksort
• Arbeidsduurverandering (bijvoorbeeld van full-time naar half-time)
• Het overgaan van studentlid naar werkend lid • Het met emeritaat gaan
• Verandering van werkgever

Hoogstraten!

Rotterdam, Breda, Antwerpen, Parijs, Bordeaux en dan linksaf. Zo ging het jaar in jaar uit, 'fluide' over de 'péage' of in het ergste geval vastlopend in een kilometers lange 'bouchon'. Maar dit jaar was alles anders. De auto kwam niet verder dan de Kalmthoutse heide. Je moet wel een heel grote natuurliefhebber zijn om die heide in te voeren als bestemming op *Google maps!*

Hoogstraten schijnt de plaats te zijn waar de beste aardbeien van de wereld worden geteeld. Maar ja, Vlaanderen grossiert in het beste van wat de aarde voortbrengt: voor mij *Westmalle Tripel*, volgens hen *West Vleteren Trappist*. Hoogstraten is een Vlaams dorp in de Kempen, waar ooit de aarde in brand stond tijdens de slag bij Hoogstraten op 11 januari 1814! Op die dag kwam het in

de Noorderkempen tot een bloedig treffen tussen het leger van de Franse keizer Napoleon en de geallieerde troepen met Britten, Pruisen en Kozakken die oprukten naar Antwerpen. Er vielen die dag bijna 1.500 doden.... Een voetnoot in de geschiedenis, die in Coronatijd bij mij insloeg als een bom.

Fietsend door Hoogstraten, reed ik de zoveelste parochiekerk voorbij met het zoveelste Heilig Hartbeeld. Plots ging ik vol in de remmen. Iets wat leek op een vloek kwam achter mij vandaan. Vol in de remmen omdat het beeld niet klopte: kerk in het midden, een H. Hart beeld rechts en links een beeld van een staande naakte man die een liggende naakte vrouw streelt met zijn vingers. En dat allemaal in de tuin van de pastorie! Van schrik sloeg ik een kruisteken!

Ik kijk naar het beeld. Het raakt me. Ik lees de tekst:

*Mijn lief, in droom en gedachte ben
je mij zo nabij
strelend zou ik zoete woorden
willen schrijven langs je huid.*

*Maar dor en verward is mijn hart,
nu het weet
van tomeloos breken van leven
in de maalstroom van chaos en
geweld die oorlog heet.*

*Beminde, ik bid dat dit strijden
voorbij mag gaan
dat wij elkaar weer zullen
hervinden.*

Bouwen aan de stad

Rob Lijesen

Werkelijk, in mijn leven heb ik nog nooit zo'n indrukwekkend oorlogsmonument gezien. Is het de plaats, de tuin van een pastorie? Is het de naaktheid van de man en de vrouw? Zou kunnen! De kunstenaar heeft het zo gepositioneerd dat het beeld in de zichtlijn staat van het H. Hart. Dát is het, wat mij zo raakte.

Een oorlogsmonument voor de slag bij Hoogstraten. Zonder Corona had ik het nooit mogen aanschouwen.

Een oorlogsmonument voor de bijna 1.500 slachtoffers van die strijd. Maar ook een monument voor mensen waar ook ter wereld, die weggerukt waren, zijn en worden van hun lief. Mannen en vrouwen hopen, biddend, wachten en smekend om hereniging.

Ik sla weer een kruisteken en bid voor Moria...